

I N T E R M E D I A

REVISTA
CLUBULUI DIN ARAD

conversația

anul 1, nr. 8 - 16 decembrie 1990

Prețul unui exemplar 7 lei

DECLARAȚIE

A
C

Evoluția evenimentelor din ultimele 12 luni a adus țara într-o criză pe toate planurile vieții politice, sociale, economice. Procesul de democratizare este compromis prin concentrarea puterii în mâinile unui grup restrâns de persoane care au deturnat idealurile din decembrie 1989. Ba, mai mult, dorind să se mențină la putere cu orice preț, acesteia au instigat la violență cu scopul anihilării opoziției, au blocat adevărul despre crimele comunismului, cîț și despre cele din timpul și de după revoluție, aducînd prejudicii incalculabile țării, atît în interior cît și în exterior.

Ca membri ai ALIANȚEI CIVICE, ne exprimăm îngrijorarea față de situația actuală a României și considerăm redresarea țării realizabilă numai prin îndeplinirea următoarelor

1. Aplicarea principiului separării puterilor în stat.
2. Demisia guvernului, în cazul în care dovedește în continuare incompetență și lipsă de transparență.
Retragerea împuternicirilor speciale acordate de Parlament guvernului.
3. Epurarea imediată a Parlamentului de persoanele compromise, în conformitate cu art. 10, cap. I din Legea electorală și cu punctul 8 al Proclamației de la Timișoara.
4. Epurarea imediată, sub control parlamentar, a aparatului justiției, procuraturii, SRI-ului și armatei.
Armata să slujească exclusiv interesele poporului, să apere integritatea teritorială a țării, nu instituțiile puterii.
5. Judecarea tuturor celor care au instigat la violență și au făcut apologia infracțiunilor din timpul evenimentelor din 13-15 iunie 1990.
6. Reorganizarea TVR astfel încît aceasta să servească numai interesele poporului, prin transmiterea informațiilor în mod corect și complet.
7. Deschiderea procesului comunismului, cu toate implicațiile pe care acesta le-a avut în țara noastră.

NU PUTEM ȘTI CINE VOM FI, DACĂ NU ȘTIM CU ADEVĂRAT CINE AM FOST

ALIANȚA CIVICĂ
ARADconversația
, cuSorin Dumitrescu și Gabriel Andreescu
pag. 2-3
a n c h e t a
pag. 5-7Alba Iulia...
pag. 8-9-10Multumim dlui C. Moiescu
și
dnei I. Zavoianu
pentru fotografiile care ilustrează
acest număr al revistei

conversația

conversația cu dl. GABRIEL ANDREESCU

«Baza înțelegerii este iubirea a, ...»

Liliana Trandafir: -Domnule Andreescu, care ar fi, după părerea dumneavoastră, bazele pe care s-ar putea întemeia o societate civilă românească?

Gabriel Andreescu: -E o întrebare necesară. Să ne gândim care sînt bazele oricărei societăți civile: capitalul de soluții formale și informale, inițiativa cetățeanului în cadrul legislației care să dea putință acestor capitaluri și inițiative să se afirme. De altfel, există astăzi o societate civilă românească, și, în studiul impresiilor, - o prezență civilă autentică și foarte importantă.

L.T.: -Cum vedeți implicarea intelectualului, în particular a artistului, în viața politică? Pînă unde putem vorbi de datorie morală și unde ar începe impostura?

G.A.: -E evident faptul că acea categorie socială a partea cea mai dinamică a societății moderne - intelectualitatea. Deci, în mod concret, problema e de a ajunge ca intelectualitatea să fie ceea ce este, să-și confirme funcția, să se întoarcă și să intervină în cadrul societății conform statutului ei. Evident însă că, pînă la acest neîmplinindu-se înainte, trece printr-o fază de tranziție. Lucrurile nu se întâmplă pur și simplu, e nevoie de ceea ce în termeni obișnuiți înseamnă conștiință civică. Așa cum își afirmă un intelectual și, în particular, un artist, nu numai calitatea specifică, ci și conștiința civică, probabil că există multe variante. A "participa la viața cetățeanului" (pentru că "civicul" de aici derivă), înseamnă a coopera - deși singularizat - își au propriul lor rost, propriile lor acțiuni simbolice. Capacitatea de a realiza legături pentru scopuri comune va sta la baza tuturor acestor structuri devenite după revoluție repere ale societății românești:

să numim Societatea Tîmpăriei, Societatea Universitară, Asociația din Iași sau Grupul pentru Dialog Social. Apoi trebuie să ne gândim că o astfel de cooperare are în vedere valori colective. Din această cauză constituirea civică nu este rezultatul unei revoluții, ci al continuării tranziției de cultură și civilizație pe care, din fericire, o avem în spate. E evident pentru toată lumea că a fi activ azi în domeniul economic, juridic constituie o cale de participare foarte eficientă la transformările sociale, dar un artist, prin lectura lui înaltă cu valorile colectivității - de care vorbim, e printre primii chemați să ofere consistență valorilor social-morale.

L.T.: -Ce părere aveți despre aparitia noilor organizații politice, de pildă Forumul Antitotalitar sau Societatea Pro Democratia, care toc apel la aceste grupuri de mare anse, spre aderare și integrare?

G.A.: -Despre eficacitate e mai comod să vorbim post-factum. E evident însă că un anumit gen de inițiative au din start o consistență, o funcționalitate specifică, de exemplu un ziar independent, un grup - ca o sură de competențe etc. Din cauza asta dezvoltarea unor instituții propriu-zise ale societății civile este în perioada de tranziție mult mai urgentă decât activitățile pur politice, dar să nu-și lăsmăm din vedere că ar trebui să ne gândim de rolul fundamental al prezentei partidelor politice.

L.T.: -Cum vedeți ieșirea din actuala criză social-politică și morală a României?

G.A.: -O soluție de scotocire arată cum pot lucrurile să ajungă la o catastrofă. Ceva mai puțin despre o ieșire carecum ar fi din situația de criză de

acum. E absolut obligatorie pentru așa ceva clarificarea unor chestiuni care, altfel, țin în indefinit starea de instabilitate. De exemplu, evenimentele din 13-15 iunie. După aceeași dată s-ar fi putut oprirea urgența a acoperării structurilor de putere de către cei compromiși sau vinovați. E apoi nevoie de o legislație liberală. E cel mai ușor lucru de făcut. Ceva mai greu însă, e drept, de fructificat. Apoi, reducerea rapidă a agresivității din presă, în general a violenței publice, lucru care, în mare parte, e rezultatul unei simple voințe. Și, pe acest fond, - dialogul, în afișat posibil, care să permită depășirea complicațiilor inerente trecerii la economia de piață și la funcționarea unor noi structuri care - într-o societate firească - nu ascultă de puterea de stat, ci, din contră, o susțin.

L.T.: -Cred că la ora actuală problema cea mai serioasă a grupurilor pentru dialog social din țară este cum să devină mai comprehensibile pentru marea masă, fără a face compromisuri în privința nivelului ancorării problemelor social-politice strînjente. Cum vedeți soluționarea acestei dileme?

G.A.: -Baza înțelegerii este iubirea, iar iubirea presupune într-o primă fază respectul, iar noi trebuie să obținem în primul rînd respectul, lucru care nu se va întâmpla decît cu conservarea identității, prin susținerea pînă la serioase incomodități a valorilor pentru care milităm, asta înseamnă deci și acceptarea faptului că putem trezi și neînțelegeri, frustrări, invidii ...

23 octombrie 1990 - București

SOCIETATEA CIVILĂ

La 15 noiembrie 1990, grupul de inițiativă al ALIANȚEI CIVILE din Arad a organizat un miting pentru marcarea a trei ani de la demnitatea minciunilor din BRASOV, cît și pentru a dupe împotriva corupției, minciunii și sîrăciei.

La început s-a rostit rugăciunea Tatăl nostru, prin cuvîntul președintelor - cîntecul se remîncătoare - invitați la manifestare. Ca oaspeți, a fost prezent tîndrul brașovean Sebastian Ciordășanu, membru al Asociației "15 noiembrie", care a evocat momente ale acelei zile dramatice și a citit în fața celor 1000 de partici-

panti PROCLAMAȚIA DE LA BRASOV.

Au luat cuvîntul mai mulți arădeni, printre care de I. Rosca - lider sindical 101, de. Vița medic, de C. Marandiu - scriitor, de C. Moiseșcu - profesor - care a citit și Declarația de principii a ALIANȚEI CIVILE - și alții. S-au prezentat un APEL-PROTEST adresat forurilor locale, precum și o MOTIUNE DE PROTEST - pentru conducerea de la București.

După miting, manifestanții au pornit într-un marș (neprogramat) care a atins punctele cele mai importante ale orașului: Primăria, Televiziunea locală - unde a fost imnizat un protest, principalele întreprinderi, Tipografia, care ob-

strucționează aparatura presei independente.

Marsul s-a încheiat într-o atmosferă pasnică. Speranța organizatorilor este că au contribuit la rezirea din pasivitate a concetățenilor lor.

Arad, 16.11.90 Grupul de inițiativă al ALIANȚEI CIVILE - Arad

A consenat Christiana Sălăgeanu

Să scrii despre oraș de parcă ai vrea să-l inventezi!

Experiment: deschideți larg ușile caselor voastre!
Unora le va intra orașul în casă,
altora casa în oraș.

Iluzii.

Beton, viermușala, gunoi, mașini, Frică, poluare, aprovizionare, modă, intrigă, aeroport, tigani, galerie de artă, iașitate, armată, teatru, amoruri, hoți, corzi, politică, Buletin.

Cerc. Unul pentru Necunoscuți, altul pentru Necunoscute. Nu pot vorbi despre Oraș. Pe străzile lui se plimbă nostalgia Satului.

El structurează, dă coerență. Țesut, interstițiu.

Numărul intersecțiilor imprevizibile este foarte mare.

Dă curaj celor mai mulți dintre cei ce Vor.

Celorlalți le ofera un lamentabil perimetru sub-urban.

A fi înăuntru presupune un minimum standard de civilizație. Cimitir în cimitir.

Recuperarea dimensiunii civice presupune recuperarea încrederii în instituțiile și oamenii orașului. (Pe cînd o "civica glorie"?) - Foarte mulți cîini, mai puțin de rasă, și nici un Diogene.

La oraș poți "bate ... cîmpii". Aici, reverberațiile minciunii ating dimensiuni grotești, ea se întoarce împotriva ei înșei: șarpe care își înghite coada. Cerc vicios. Monstru cu pulsații imprevizibile. Căpșun ce devorează totul, ale cărui excremente sînt imposibil de anihilat. Scursori-le-i sînt perverse. Mureș și Mureșel, Arad și Aradul Nou, și iarăși:

Stress, viteză, concubinaj și garaj, apartament, delatîune, cofetării, zgomot, cochetării, dosare, asfalt - și multe altele după care tînjim. Algoritm.

Oglinda a interiorității noastre; după chipul și asemănarea locuitorilor. Cel mai bun oraș dintre cele posibile. Umbră ce ne urmează pînă și în vis. Certitudine ce Te situează între viețuire și subviețuire. Dezrădăcinare. Templu din care Dumnezeu este izgonit cu cea mai mare frecvență. Instrăinare.

În Oraș, oamenii au înclinații istorice, dar puțini au și sentimentul istoriei. Ea, Istoria, se naște în Oraș, dar tot aici se compromite.

IOAN GALEA

1. ceea ce vrea să însemne acordarea unei coroane celui care a salvat viața unui cetățean sau pentru merite cetățenesti.

În ziarul "Adevărul" de Arad din 18 octombrie '90, într-un interviu, se analizează alegerea amplasamentului pentru catedrala ortodoxă din Arad. Dintre variantele propuse, Prefectura a ales amplasamentul din fața blocului "Libelula", pe axul bulevardului Revoluției.

ASOCIAȚIA ARHITECTILOR din ARAD consideră că este necesar să facă precizări în legătură cu opțiunea Prefecturii față de acest amplasament:

- A.A.A. a organizat o consultare prealabilă cu membrii săi, concluziile acesteia fiind comunicate Episcopiei Ortodoxe Române din Arad și, de asemenea, aduse la cunoștință participanților la consultarea organizată de Prefectura Județului. În urma discuțiilor la A.A.A., amplasamentul din fața blocului "Libelula" a obținut 4 voturi din 39, deci 10% din total și s-a situat pe locul 3. Pe locurile 1 și 2 s-au situat amplasamentele din strada 30 Decembrie.

- În analiza amplasamentelor a lipsit o temă de protecție clară. Pe parcurs, beneficiarul a înclinat spre un amplasament liber, care nu necesită demolări și exproprieri și pe care se poate începe construcția imediat.

Dintre obiecțiile aduse acestui amplasament amintim:

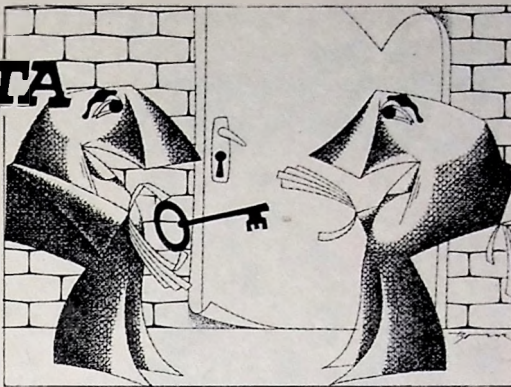
- vecinătatea cu o construcție înaltă și masivă: blocul "Libelula", cu care biserica va fi în concurență;
- restructurarea circulației pe Bulevardul Revoluției ar fi o necesitate imediată construcției bisericii, or, în realitate, ea se va executa într-o perspectivă îndepărtată, fiind nevoie de investiții masive;
- configurația centrului cu care ne-am obișnuit de generații va fi schimbată violent;
- reducerea prospectului străzii în zonă, plus conflictele de circulație rezultate;
- nu se respectă orientarea clasică a bisericilor ortodoxe cu altarul la răsărit.

COMITETUL DIRECTOR al A.A.A.

ANCHETA

3 ÎNTREBĂRI PENTRU ORAȘ

1. Consecințele democrației încheagă, deopotrivă, reușite și neîmpliniri; se produc astfel modificări profunde sau de suprafață asupra orașului și a locuitorilor săi. Vă rugăm să le exemplificați din perspectiva domeniului Dvs. de activitate.

2. Democrația, atît cît există, rezultă din modificarea, amendarea sau adoptarea unor legi. Pe cele prezente le considerați suficient de bune, perfectibile, sau vă gîndiți la altele, astfel încît orașul și orgănenii săi să "pîpăie" democrația?

3. Cum s-ar desfășura activitatea Dvs. de zi cu zi din această perspectivă?

Profesor dr. AUREL ARDELEAN -
prorector al UNIVERSITAȚII DE VEST
"Vasile Goldiș"

1. S-au încheagat, din păcate, prea puține reușite ale democrației în orașul nostru, modificările produse fiind mai mult de suprafață.

Democratizarea procesului de învățămînt presupune racordarea la învățămîntul modern al statelor civilizate din Europa, realizabilă prin: restructurarea completă a programelor și planurilor de învățămînt, participarea opțională a elevilor și studenților, în raport de valoare profesorului, la lecții și cursuri universitare, revizuirea sistemului de verificare a cunoștințelor, accesul spre limbi de circulație internațională, activitate productivă desfășurată pe calculator, transferul de informații. Reforma preconizată în învățămînt este prea timidă, taparele vechilor structuri comuniste își pun amprenta asupra învățămîntului actual.

2. Democrația nu se "pîpăie" numai prin legi, ci prin forme de manifestare care presupun nivel de viață racordat la cel al majorității țărilor europene, schimbarea mentalității de a exista într-o societate democratică, de a gîndi democratic. Actuala legislație nu corespunde unui stat de drept, iar pînă la apariția Constituției legislația este timidă și incoerentă.

3. Activitatea pe care o desfășor se încadrează sub semnele optimismului, cu gîndul la o Romînie adevărată democratică pe care o visez la o dată a istoriei cît mai apropiată, de integrare a patriei noastre străbune în marea Casă a Europei, acolo unde îi este locul.

BUCUR MILANCOVICI - student
Management-Marketing

1. Într-adevăr, "democrația" ca atare, mai ales într-o fază primară a sa, produce convulsii sociale, dar în Romînia actuală termenul nu doar vehiculat, ci și folosit, este cel de "democrație originală". În aceste condiții nuanțăm afirmația a acestui gen de democrație este mai greu accesibilă și ca urmare prost înțeleasă. Din punct de vedere economic, revirimentul mult așteptat continuă să întârzie, probabil, nu neapărat din cauza unei greșite orientări a politicii economice, ci a unei mentalități învechite, poate comode, a actualilor "foști".

Mulțumida privatizare, gîndită ca o soluție de ieșire din impasul economic, continuă să rămîna o anemică amăgire pentru cei ce cred că dezvoltarea (chiar

spectaculoasă în domeniul serviciilor poate redresa o economie națională falimentară.

2. Lezile și reglementările existente au fost, sînuiesc, bine gîndite, dar punerea lor în practică a fost greu realizabilă pentru că se adresa în special unor oameni cu o conștiință întepentită în 40 de ani de doctrină absolutistă. Oamenilor le este foarte greu să "pîpăie" o democratică, o "formă" pe care nu o cunosc, mai mult, de care nu sînt siguri că cei care au "elaborat-o" o cunosc, sau cum o interpretează.

3. În varianta în care oamenii vor fi conștientizați că noțiunea de "democrație" nu face rabat la demnitate, că au cu cine să poarte un adevărat dialog (în care limba folosită să nu fie de lemn), că "cineva acolo sus îi iubește", atunci activitatea noastră de zi cu zi va putea fi considerată cu adevărat europeană.

STELIAN IONUȚIU - profesor -
INSPECTOR GENERAL al ISJ - Arad

1. La "reușite" aș include în primul rînd descătușarea și viroasoarea afirmare a personalității omului, care poate (sau ar trebui să poată) să se manifeste în munca lui de zi cu zi, activitate eliberată de stresul imixtiunii politice. A sosit timpul cînd cei buni, cei valoroși vor stimula "concurența", (desigur, mai reter la domeniul învățămîntului, dar nu numai la el) cu consecințe atît de benefice în promovarea ideii de "profesionalism". E tot atît de adevărat însă că în această perioadă s-au strecurat și multe nonvalori. -Neîmpliniri? Cea mai evidentă mi se pare tocmai înțelegerea greșită a noțiunii în discuție, cu consecințele, de altfel, ușor sesizabile: comportament necontrolat, nerespectarea legilor scrise și nescrise (juridice și morale), tendința de a considera ca totul se poate "aranja", că doar e "democratic". Mai mult, cei ce respectă legalitatea, ideea de corectitudine, sînt acuzați de rigiditate, dogmatism. (Un exemplu, din multe: am avut cazuri de respingeri la examenul de admitere care au încercat apoi să obțină transferări la liceele unde inițial au eguat.) - și nu în ultimul rînd semnalează lipsa de responsabilitate a unor factori de conducere care, din dorința de a părea "băieți buni" (ori "fete de treabă") abdică și fac concesii.

2 și 3. Nu se poate clădi o lume, o societate nouă cu legi vechi. Și tocmai de

aceea ne vom orienta activitatea în direcția eliminării a tot ce îngreunează democrația, frînează inițiativa, originalitatea, gîndirea în perspectivă și acțiunea în consecință. Ne propunem să promovăm noi relații de muncă, dar și noi atribuții și competențe "locale", să combatem corupția, traficul de influență, să amendăm indolența; să subscrim ideii de muncă cinstită cu posibilități nelimitate de câștig.

CORNELIU CORNEA - vicepreședinte
ASOCIAȚIA FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI

1. Considerăm că nu poate fi vorba, încă, de o democrație.

E adevărat, există o relativă libertate de exprimare și organizare. Relativă, întrucît frica operează încă, inhibînd impulsurile.

Schimbările de structură nu s-au produs încă în plan economic, și nici în plan moral.

În ceea ce privește situația foștilor deținuți politici, ea este, din punct de vedere material, în curs de îmbunătățire, ca urmare a decretului 118/1990. În privința reparățiilor morale, în schimb, acestea sînt departe de a fi aacute. Reapariția PCR constituie o ofensă la adresa celor ce au însumat sute de mii de ani de detenție bestială, al cărei autor a fost PCR.

2. Legi desăvîrsite nu există. Perfectibilitatea lor, prin urmare, e în afara oricăror discuții. Cele elaborate pînă în prezent, deși reprezintă un pas înainte spre democrație, sînt încă ezitante ori ambigue.

Lipsește apoi legea fundamentală. Dar faptul cel mai îngrijorător este altul și anume lipsa de respect față de lege și în primul rînd din partea celor care sînt puși să o aplice.

Prea multă vreme, în țara asta, legile au fost făcute pentru a fi respectate de cei mulți, nu și de cei care au deținut și dețin puterea.

3. Pînă la instaurarea democrației la noi, sensul activității asociației este acela de a lupta pentru aceasta, iar după instaurare, vom contribui la consolidarea ei în plan moral, proces dificil și înlungat.

MIRCEA BOAR - judecător

1. Instanțele judecătorești își desfășoară activitatea într-un cadru strict delimitat de dispozițiile legale de drept material și procesual. În măsura perfecționării acestui cadru - și amîn-

tașc în acest context numai recentele modificări ale codului penal și de procedură penală sau legea contenciosului administrativ- organele de justiție sînt abilitate să acționeze pentru depistarea acrofită a drepturilor persoanelor fizice și juridice deduse judecării.

2. Perfectibilitatea este o trăsătură ce ține de natura lucrurilor. Desigur că dorim o cifră mai rapidă adaptare a legislației la cerințele vieții și aceasta implică atât modificarea unor din legile existente, cît și adoptarea unor noi reglementări, îndeosebi în sfera relațiilor de proprietate și economice.

3. Din condițiile existenței reglementărilor legale corespunzătoare, a infuziei de tinerete și, sperăm, și de competență pe care justiția o cunoaște - și mă refer la faptul că sîntem pe cale de a angaja un număr important de noi judecători, consider că justiția va fi în măsură să se ridice la înălțimea rolului său social. Desigur, procesul poate fi de durată și este corelat cu implementarea unui spirit democratic în ansamblul societății românești.

ANA MARIA FLOREA - medic stomatolog

1. Pentru că sîntem încă departe de ceea ce înseamnă democrație, și pentru că, în fond, nu s-a schimbat nimic, doar forma e alta, reușitele și nemulțumirile au rămas aceleași. Regret numai clipele în care am crezut că totul va fi altfel ...

2. Perfectibile.

3. În primul rînd, s-ar schimba relațiile medic-pacient, ar crește interesul profesional al medicului vis-à-vis de pacient și, implicit, și respectul și încrederea acestuia față de medic.

Apoi, condițiile și mijloacele de lucru fiind cu totul altele (dacă corespunzătoare, în pas cu tot ce apare nou), calitatea muncii ar fi alta, de unde și satisfacțiile profesionale net superioare, medicul și pacientul avînd oare de câștigat.

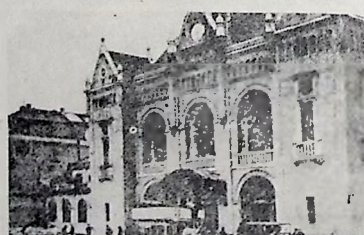
Apoi, ... dar de ce să visăm cum ar fi dacă ...?

Sînt încă atît de multe de făcut, prea multe ...

MIRCEA BOGDAN - student (ITS-Arad)

1. O primă și primordială schimbare, ce influențează activitatea mea este tocmai înființarea Institutului de Învățămînt Superior și a Universității "Vasile Goldiș" din Arad. Ea va avea -are deja- o influență de prim ordin asupra orașului. Un efect dintre cele mai concrete: în viitor, fabricile arădene vor avea cadre bine pregătite.

2. În prezent, democrația nu exercită o influență deosebită asupra oamenilor muncii, asupra vieții lor. Sela rîul nu reflectă, prin vîloarea sa, necesitatea de a trăi democratic în România. Chiar dacă s-au emis noi legi democratice, pînă cînd nu vom ajunge la o bunăstare materială mult superioară celei prezente, nu ne putem considera printre țările democratice din lume. Și pentru a ajunge acolo, trebuie să depunem o muncă intensă, bine coordonată.

3. Un inginer va trebui să fie la curent cu cele mai noi descoperiri ale științei și tehnicii mondiale, dîndu-și silința să le pună în practică pentru a influența procesul de producție. Sarcina studentului este aceea de a asimila asiduu tainele profesiei viitoare.

GEORGE SARBU - vicepreședinte PNL-Arad

1. Din punctul de vedere al PNL, după revoluție, comparativ cu restricțiile inumane ale regimului comunist, a avut loc o explozie de libertate care a buimăcit o parte a populației țării. Acest popor ținut sub obroc 45 de ani, nu a reușit încă, în acest scurt timp, să discearnă binele de rău, nici să descopere realele valori ale democrației. O bună parte a poporului și-a pierdut răbdarea și ar dori ca tot de ceea ce a fost frustrat timp de jumătate de secol, să-i fie redat acum și nu mai tîrziu, deși imensele distrugerii pe care le-a făcut comunismul, nu pot fi reparate peste noapte și implică unele sacrificii. Libertatea este înțeleasă de mulți ca fiind dreptul de a face tot ce vrei, fără a ține seama că în acest fel aduc un grav prejudiciu altora, care, la rîndul lor, doresc să facă ce vor. Limitele libertății sînt doar acelea prin care nu se aduc îngrădiri libertății altora.

Neînțelegerea momentului pe care-l trăim este la o parte a populației, atît de profundă, încît nu se implică în nici un fel în viața politică, este lipsită de opțiune și nu-și dă seama că neîmplăcîndu-se devine o masă ușor de manipulat și este dispusă să accepte din comoditate și cu indiferență orice minciună, numai pentru a avea asigurată o liniște iluzorie, liniște ce se așterne peste o mazăre incandescentă.

2. Indiscutabil, s-au promulgat legi cu caracter politic care asigură unele libertăți esențiale și mersul spre o democrație de tip parlamentar. Modul lor de aplicare însă, este de multe ori defectuos și se împleticește în jungla unei birocrății de cea mai pură esență comunistă. Se întîrzie foarte multe legi privind: șomajul, sindicatul, organizarea poliției etc. Legile cu caracter economic însă, atîtea cîte sînt, nu numai că nu reflectă nevoile stringente ale țării, dar soluționează doar parțial marile probleme economice sau sînt incomplete și eronate (cum este Decretul 54), împiedică libera inițiativă. Cronologia pachetului de legi este nefirească, deoarece trebuia să se fi început cu legea fondului funciar și, bineînțeles, cu procesul de privatizare. PNL consideră că liberalizarea prețurilor, în acest moment și atît de brutală, va avea drept efect haosul economic și pauperizarea fără precedent a unor largi mase de oameni, perpetuînd în același timp bunăstarea celor care se ocupă cu bișnita și a beneficiarilor din regimul comunist. După opinia PNL, guvernul își sapă singur groapa, iar reacția populației va fi violentă, ceea ce nu aduce folos nimănui.

3. PNL se străduiește să înlocuiască minciuna prin adevăr, pentru că numai cunoscînd adevărul, oricît de dureros, populația țării va reacționa sănătos și pozitiv.

În politica, desigur, orice greșală comisă de guvern, nu poate fi decît benefică opoziției. Suma greșelilor comise de puterea executivă - și suma este mare - a avut drept efect o întărire considerabilă a PNL, care are alternativă față de timidele inițiative ale guvernului. PNL consideră că prin explicita-

rea acestor alternative, prin difuzarea adevărului în paturile largi ale populației, prin impunerea ca fiecare proiect de lege prezentat de guvern să fie dezbătut de întreaga populație a țării, se va atinge, fără a se recurge la violență, scopul dorit, adică un set de legi cu adevărat folositoare României. În același timp, PNL va sprijini orice inițiativă guvernamentală al cărei scop este scoaterea țării din impas, cu un minimum de sacrificii din partea poporului. Desigur, vom acorda o atenție deosebită modului de aplicare a legii propuse, pentru ca rezultatele să fie de profunzime și nu doar circumstanțiale.

TRAIAN MOCA - secretar PSD -Arad

1. Democrația îmbracă o paletă largă de aspecte; din păcate, neînțelegând întru totul de populație. Indiferent însă de modul de interpretare, democrația nu poate fi separată de conceptul de libertate. Privind din acest punct de vedere, putem să apreciem că, deocamdată, în țara actuală din România, ea a adus doar modificări de suprafață. Conștiința cetățenilor fiind încă închisată de "educația celor 40 de ani de dictatură". În afara de libertatea de gândire și exprimare liberă, toate celelalte concepte ale democrației sunt susceptibile de modificări.

2. Este indiscutabil că o parte din actele normative totalitare au fost abrogate și, în același timp, au fost adoptate alte acte normative în spirit democratic. Marea majoritate din cele noi sunt corespunzătoare actualului stadiu socio-politic, dar, din păcate, deși aceste acte normative sînt bune, cu o marje de perfectibilitate, aplicarea lor este deficitară. Programul guvernului este, în unele privințe, mai liberal decît cel al Social-democrației, însă atîta timp cît nu s-a trecut inițial la o privatizare efectivă, atîta timp cît se păstrează vechile structuri, iar unitățile economice nu beneficiază de autonomia necesară, acest program rămîne o literă moartă.

3. Organizația noastră județeană a PSDR militază prin toate mijloacele legale care îi stau la dispoziție (din păcate, nu suficiente) pentru realizarea unei democrații adevărate, în spiritul Social-democrației.

HOSZU ZOLTAN - președinte UDMR-Arad

1. Deocamdată nu simțim existența democrației. Dar sub "scutul" democrației - prost înțeles - anumite organe de presă, televiziunea dezinformează publicul ori calomniază instituții, formațiuni politice sau persoane fizice.

2. Legile existente sînt proaste, ceaușiste și comuniste, făcute pentru a susține un regim totalitar.

Nu merită să fie perfecționate, est e nevoie de o schimbare radicală a legislației, pe baza unei noi scări de valori existente într-o societate democratică.

3. Activitatea noastră de zi cu zi, în perspectiva instaurării democrației, va semăna cu viața ce o duc paturile mijlocii din țările vest-europene în prezent. (Fără grija zilei de mîine, mult timp liber pentru cultură, artă, distracție, turism.) -

CORINA MOLDOVAN - anticar

1. Modificările în ceea ce privește orașul mi se par de suprafață. În afară de cele câteva boutique-uri privatizate, care vînd marfă de proastă calitate, probabil tot ceea ce în occident este mai ieftin, de prost-gust, kitsch-uri, la prețuri exorbitante, în Arad nu s-a schimbat nimic; în bine, vreau să zic. Aceeași inadmisibilă mizerie pe stradă, aceeași bisnitarie pe la culturi, tramvaie supraajlomerate care circula ca vai-de-ele (vai de noi!), tristețe întărită pe clădiri.

Din punctul meu de vedere, al locului unde lucrez, oamenii s-au transformat profund, și-au lăsat din mîncă, nesiguranța și teama, de un cu totul alt gen decît cele din epoca C. s-au împregnat în suflurile lor. Teamă de necunoscut, nesiguranța zilei de mîine, dar și o libertate prost înțeleasă, au dăruit valori, preocupările sînt cu totul altele, mass-media înghite tot timpul liberal multora, satisfacțiile suiletești sînt superficiale.

2. Nu mă pot gîndi la legi perfectibile, din moment ce nu există încă legi pentru diverse domenii socio-economice, deci nu poți îmbunătăți ceea ce nu ai. Mă gîndesc la elaborarea unor legi clare, pe înțelesul tuturor, care să nu poarte oamenii prin diversele verigi ale lanțului birocratic, care îți dau senzația că te învîrți într-un cerc închis sau că te pierzi într-un labirint fără ieșire.

3. Nu știu.

PNȚ-cd - Arad

1. Prin programul său fundamental, PNȚ-cd pledează și luptă pentru instaurarea în România a democrației reale, adevărate.

Împliniri: pînă la ora actuală, se vehiculează noțiunea de democrație, dar semnele instaurării ei sînt discutabile și creează confuzii.

Modificări: ? - Profunde, mai puține; de suprafață, oarecare semne de schimbare în bine.

2. Legile prezente cuprind bune intenții, pot fi amendate și sînt, oricum, perfectibile. Ce să mai vorbim de unele hotărîri ale guvernului - vezi liberalizarea prețurilor - care au stîrnit și stîrnesc în continuare reacții critice din partea maselor de oameni, îngrajorări de perspective.

Sigur că oricare dintre oamenii cetății - și noi, implicit, ne gîndim la noi înșiși. Dar, în opoziție fiind, rămînem în starea de a ne gîndi (doar) la legi mai bune, mai drepte, mai bine primite în conceptul de democrație.

3. Luînd act de nemulțumirea generală, coroborînd-o cu a noastră și - așteptînd.

ALEXANDRU REMUSAN - electromecanic DJTc-Arad

1. Foarte puțin s-a făcut în acest sens. Reprezentanții puterii nu acceptă colaborarea pe nici un plan, nici cu partidele de opoziție, nici cu organizațiile civice, ca fiind permanent compromiterea acestora.

2. Orice lege este perfectibilă, deoarece legile sînt făcute de către om, care, nici el, nu este perfect. Legile actuale, pe cît le cunosc, pot fi mult îmbunătățite.

Democrația, în sensul ei adevărat, abia începe să fie înțeleasă de unii cetățeni, care devin din ce în ce mai nemulțumiți. Nu știu dacă legea sau nerespectarea ei de către autorități creează această situație.

3. Încerc să acumulez cunoștințe din domeniul politic și economic, pentru a putea judeca cît mai corect lucrurile.

VALENTIN AVRIGEANU - profesor

1. Non-dictatura = varietate socială, concurența ideilor, posibilitatea verificării unei idei prin canale cuprinse între indivizi și mulțime de indivizi. Multă mobilitate. Elevii mei, ca să mă refer la domeniul meu de activitate, au devenit mai curajoși în opinii, mai deschiși, dar posibilitățile lor intelectuale nu le permit "emanarea" de idei mai bune. A apărut, cît de cît, sinceritatea.

Nu este bine pentru ei și pentru noi că programele nu sînt de natură enciclopedică, ele au rămas aceleași, grele, neadaptate la nivelul copiilor. Personal, mă descurc cum pot.

2. Nu poate fi vorba despre democrație. Noi sîntem pe un drum care duce, eventual spre democrație. La noi, gradul de eludare a unei legi este foarte mare. Acest "lucru" poate fi diminuat numai prin existența unui corp puternic care să vegheze aplicarea legilor și a altuia care să controleze. La noi sînt aproape în existențe. În afara scolii, mă "pasionază" problema "T". Mulțimea lor se umflă, ei ne năpădesc, ne creează, pe lingă alții, o imagine mai neagră, în țară și în lume.

3. Nu ar trebui să mint și să mă mint. Aș putea fi un tip destul de liber.

COPACUL

Oare sărbătorile unei națiuni sînt alcătuite dintr-o înșiruire monotonă a îegiturilor din cîgnarul unor apocalipse? Românii au avut destule dintr-acestea. Le-au pecetluit victorii militare, răscoale, insurecții și războaie eliberatoare. Unică a fost, însă, clipea întregirii naționale depline. Ea a însemnat, de fapt, o renaștere. Popoarele și-au sărbătorit întotdeauna propria renaștere, sinonimă cu eliberarea de stăpînire străină.

Popoarele din răsăritul Europei și-au proclamat singure independența și unitatea statală la capătul unei creșteri de mai bine de un veac. A fost să fie numită cu termenul, astăzi consacrat, "l'éveil des nationalités". Pentru români, după aproape 2000 de ani de la înfrîngerea dacilor de către statul sclavagist roman, căreia adunare de la Alba-Iulia se a-răta a fi un fel de "restitutio Daciae", pe ruinele fostelor imperii.

Viața oricărui popor poate fi asemănată cu a unui copac. Poporul dac, rămas pe teritoriul vechii Dacii după cucerirea romană, a constituit trunchiul viguros al copacului bimilenar al țării noastre. Ramurile i-au fost mereu ciuntite sau tăiate, renascînd de fiecare dată din același trunchi. Rare au fost momentele în care toate ramurile au prins să se înfiripe. Puține, poate, i-au fost hărăzite clipele în care toate ramurile au înverzit și înflorit. Copacul nostru imaginat și-a înverzit întreaga coroană în 1918. După ani de pace, stihilele au reapărut mai tari ca niciodată. Argîtă dintr-o parte, viscol dintr-alta. Vara de august pîcea că le-a închis pentru totdeauna. Dar frigul și ceața (frica și orbirea) au umplut treptat copacul țării de o iienă, întins ca o pecingine. Rezultat al simbolizării dintre o ciupercă și o alga, boala cerea curățirea coglii copacului. Și s-a savîrșit acest lucru în săptămîna luminată.

Nu știm ce ispitiri îl mai așteaptă.

Dar avem o certitudine. Anume, că sărbătoarea noastră națională merită să fie situată în momentul istoric al împlinirii copacului, al întregirii ramurilor: la 1 Decembrie.

DAN DEMȘEA

Arad, 13 mai 1990

Proclamația Unirii Tuturor Românilor

Amintim că de la înființarea statului românesc, în 1859, întruirea și întruirea dintr-un singur stat a tuturor românilor a fost o dorință veche și născută dintr-o necesitate istorică.

Este un moment solemn!

Amintim că de la înființarea statului românesc, în 1859, întruirea și întruirea dintr-un singur stat a tuturor românilor a fost o dorință veche și născută dintr-o necesitate istorică.

Proclamația

Amintim că de la înființarea statului românesc, în 1859, întruirea și întruirea dintr-un singur stat a tuturor românilor a fost o dorință veche și născută dintr-o necesitate istorică.

Amintim că de la înființarea statului românesc, în 1859, întruirea și întruirea dintr-un singur stat a tuturor românilor a fost o dorință veche și născută dintr-o necesitate istorică.

Președintele

as. George Pop de Bisericești

as. George Pop de Bisericești

Vasile Goldis cuvîntare la adunarea de la alba-iulia -fragment-

... Dar zadarnică este lupta omenească împotriva adevărului și a dreptății. Legea tainică a firii cu necesitate de fier îndruma întîmplările omenești pe căreia civilizațiunii ce duce spre desăvîrșire; omenească instinctiv urmează aceste legi. Ea a ajuns la recunoașterea necesității de a sintetiza libertatea individuală și libertatea națională într-o unire superioară a societății omenești. Sinteza aceasta e condiționată însă de desăvîrșirea celor două libertăți: individuală și națională. Dacă însă aproape în toate statele civilizate libertatea individuală este desăvîrșită ori pe calea desăvîrșirii, în unele dintre aceste state libertatea națională era încetășată. Măzoul mondial s-a făcut pentru descătușarea acestei libertăți. Națiunile trebuie să fie libere, ca astfel între egale drepturi și condițiuni să poată încheia acea mare unire a popoarelor care va fi chemată să reprezinte o concepție superioară pe scara civilizațiunii și să sporească astfel fericirea omenească pe pămînt. Toate capetele luminate ale Apusului au mărturisit crezul lor; războiul acesta este războiul pentru liberarea națiunilor; nu de dragul acestor națiuni, ci pentru interesul lumii, pentru interesul omeneirii, care numai în felul acesta e capabilă a păși un pas înainte pe calea tericirii sale. Ideile acestea le-a cînt istoria, și apostolul care le vesteste este Wilson. ("Trăiască Wilson", ovadul entuziaste și îndelung repetate.)

Pentru învingerea acestor idei au intrat în luptă puterile aliate ale Apusului. Românii de pretutindeni s-au aliat acestor puteri, noi cu sufletul, frații liberi cu armele. Românii și-au făcut și de data asta datoria lor de sentinelă a civilizațiunii împotriva brutalității.

Națiunile trebuie să fie libere. Între aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunoaște, acum, și dughanii noștri de veacuri. Dar, cîdată scăpată din robie, ea-alcară în brațele dușii sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestor națiuni înseamnă: unirea ei cu Țara Românească. Bucătărea poporului românesc n-a fost urmare vreunei: "legi economice", în care terminologie se ascunde minciuna. Dinpovriva, teritoriul dintre Nistru, Tisa și Dunăre constituie cea mai ideală unitate economică, aproape autarhie. Bucătărea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbaria, -unitatea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firescă pretenție a civilizației. (Strigăte entuziaste: "Aja-i!"). Teritoriile locuite de români de la descălecare lui Traian și pînă astăzi au fost teritorii românești. Nu există putere de a suci logica pînă acolo, ca invadările elementelor străine, dirijate pe aceste teritorii în chip artificial și prin abuzul de putere al statului, cu scopul desființării noastre naționale, să poată clătina dreptul nostru de proprietate asupra acestor teritorii. (Aja-i!). Aja ceva ar fi sancționarea crimei și ar constitui o pălămie a civilizațiunii, care principial nu admite substituirea dreptului prin brutalitate. După drept și dreptate românii din Ungaria și Transilvania dimpreună cu toate teritoriile locuite de dinșii trebuie să fie uniți cu Regatul Român.

După cum însă cea dintîi reunire de o clipe a elementului românesc la marginile de la răsărit ale lumii civilizate s-a făcut prin sabia lui Mihai în numele unui principiu superior celui ce năvalise asupra Europei și acum, în zilele acestea, spre ușurarea tuturor inimilor care bat pentru lumină și libertate, sucombă cu desăvîrșire, tot așa această nouă unire, care de dati asta va fi integrală și pentru eternitate, se face prin stralucita biruință a armelor purtate pentru civilizație, în numele unei concepții de viață superioară, care are să transforme lumea ce se prăbugeste. Este principiu libertății adevărate a tuturor neamurilor și cel al egalității condițiunilor de viață pentru fiecare individ al oricărei națiuni, și este principiu întovășirii tuturor națiunilor libere într-o comisiune internațională spre a împiedica nedreptatea și a scuti pe cei mari și mici deopotrivă.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat numai atunci va fi statornică și garantată prin istoria mai departe a lumii, dacă va răspunde tuturor îndatoririlor impuse prin noua concepție a civilizațiunii și ne va inspira datoria să nu pedesim progenitura pentru păcatele părinților și, ca urmare, va trebui să asigurăm tuturor neamurilor și tuturor indivizilor conlocuitori pe pămîntul românesc aceleași drepturi și aceleași datorinți. Civilizația care ne-a eliberat pretinde de la noi respectul pentru dînsa și ne obligă să prăbugim în noui nostru stat orice privilegiu și să statorim ca fundament al acestui stat munca și răsplata ei integrală.

Înainteșii noștri pe Cîmpul Libertății, în 1848, au hotărît așa: "Națiunea română depune jurămînt de credință către împăratul, către patrie și către națiunea română". Împăratul ne-a înșelat, (aja-i!) patria ne-a ferecat, și ne-am trezit că numai credința în noi înșine, în neamul nostru românesc ne poa-

te mintui. Să jurăm credința de aici înainte omului și națiunii române, dar tot atunci să jurăm credința tare civilizațiunii umane. Câtă vreme vom păstra aceste credințe, neamul nostru va trăi, se va întări și fericirii vor fi urmașii noștri pînă la sfîrșitul veacurilor.

La lumina celor expuse pînă aci din încredințarea și în numele marelui sfat al națiunii române din Ungaria, Banat și Transilvania, rog mărița Adunare Națională să binevoiască a primi și a enunța ca ale sale următoarele hotărîri.

D-l Vasile Goldiș citește apoi următorul proiect de rezoluțiuni:

I. A

I. Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească adunăți prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretăză unirea acestor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dincoace cu România. (Aplauze frenetice: "Trăiască România Mare!" "Lumea se scaldă în picături, mîinile se ridică. Ora e punct 12"). Adunarea Națională proclamă îndosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre. (Voci: "Trăiască", aclamațiuni, aprobări).

II. Adunarea Națională rezervă teritoriilor susindicte autonomie provizorie pînă la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu acesta ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat român, Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sinele său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvîrșită a unui regim curat democratic pe toate treburile vieții publice. Votul obște, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vîrstă de 21 ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament. (Voci: "Trăiască femeile! Trăiască!" aclamațiuni pe galerie, damice, scutură batiste).

4. Desăvîrșită libertate de presă, asociere și întrunire, liberă propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conștientizarea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conștientizări, deslîșcind țăder-comesele și în temeiul dreptului de a mezoara după trebuința latifundiilor, se va face posibila fărâmuire să se creeze o proprietate țărănească, pășune, pădure) cel puțin atîta, cît o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici a-

gărat a pe de altă parte potînțarea producției.

6. Hotărîrea înmăstrată se asigură aceleași drepturi și avantaje, care sînt cîștigurate în cele mai avansate State industrializate din lume.

IV. Adunarea Națională își exprimă dorința sa, ca congresul de pace să înădărușă comunismul națiunilor libere în viața civilă, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru rezolvarea raporturilor internaționale.

V. Românii adunăți în această adunare națională saluta pe frații lor din Bucovina, deosebi din județul romanesc Austro-Ungare și mișcă cu fura mîni România.

VI. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate pînă aci în romanhia Austro-Ungară, amne națiunilor cehoslovace, austro-germană, iugoslavă, polonă și rutenă și hotărîște ca acest salut să dau să se aducă la cunoștință tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea Națională cu smerenie se închină înălțarea memoriei acelor bravi Români care în acest război și-au dăruit singele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea Națională dă expresiune mulțumirii și admirației sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate au cîștigat întruiva unui dușman pregătii de multă decenii pentru război au scapat civilizațiunea din ghearele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, Adunarea Națională hotărîște înădărușă unui Mare Sfat Național Român, care va avea cauli îndreptățirea să reprezinte națiunea română oriunde și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

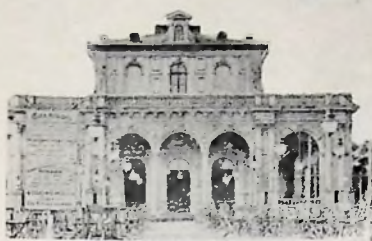
CALENDARUL LIGEI CULTURALE pe anul 1920.
Comemorînd Marea Unire. București, Editura
"Ligei Culturale", 1920, p. 52-60.

din volumul

VASILE GOLDIȘ, SCRIERI SOCIAL-POLITICE ȘI LITERARE, Editura
PACIA, Timișoara, 1976, p. 169-173.
(cu corecturi după original)

"ACEASTA LOGOREE VERBALA..."

Nu începe îndoișală că articolul "Am aflat cine au fost teroriștii!" (Adevărul, 6.12.1990) a fost scris sub imperiul nervilor și al unei noi răbuniri orgolioase. Spun "a unei noi", fiindcă ne obișnuisem cu articolele domniei sale, în care răzbeau tonalitățile vechiului ideolog în căutarea unei alianțe cu noua putere: duritatea, respingerea interpretărilor nuanțate, încercarea de a crea impresia că afirmațiile sale "au bază de masă" și deci sînt de necontestat; toate acestea făcuseră din mine și din mulți alții niște inamici, dar nu și niște indiferenți. Numai că de data aceasta domnul D.Z. Cerna (à propos, de ce nu s-o fi semînd Dorci Zăvoianu?) mi s-a părut neconvîngător chiar pentru "majoritatea" ai căreia ecou pretinde că este. Strategia discursului domniei sale e în fond aceeași: pornește de la EU ("am primit", "l-am invitat", "am fost acuzat", "a mă da afară") pentru a ajunge la NOI ("sîntem", "considerăm", "nu știm"). Adică orașul nostru trebuie să afle că domnia sa a fost jignită și amenințată, dar că dinși nu se teme, căci nu e singur. Chiar așa să fie oare? Să fie domnul D.Z.C. emblematic pentru întreaga redacție? Să fie oare domnia sa liantul întregului colectiv? Ceva îmi spune că nu, fiindcă altfel, pentru a-i da credibilitate, ar fi trebuit să apară, dacă nu un protest al colegilor, măcar mai multe semnături. Așa cum a apărut însă, întregul articol creează impresia de precar: o problemă personală, transformată într-o chestiune de grup. Și doar stîm bine că nu toți gîndesc la fel cu cel ce se vîiește a fi ceea ce nu este.

Apoi, argumentația. Să afirmi că "am putut vedea cum un grup de persoane care aveau ca emblemă un partid...", ca mai apoi să spui că "nu am afirmat că cei amînțiți au aparținut partidului respectiv", mi se pare joacă cu vorbele, disculpare de-a dreptul puerilă. În același registru se încadrează și argumentul cu locul unde se afla domnia sa la marea sărbătoare de la Alba Iulia. Că locul unui ziarist este pretutindeni pentru a vedea totul și din diferite perspective mi se pare o banalitate pe care o cunosc și o practică pînă în începuturile. Sau o fi avut domnia sa un anume loc, fixat de alții (că doar așa se procedează...) pentru a vedea numai ceea ce trebuia să vadă? Oricum, să te prefaci că n-ai știință despre ceea ce o țară întreaga a văzut și a auzit în repetatele replay-uri și stop-cadre ce ni-l înfățișau pe omul nr.2 al României metamorfozat în dirijor, un dirijor pe care, președintele, rîzînd pe infundate, încearcă să-l temperze cu un ghiont școlăresc, mi se pare o abatere de la statutul de ziarist independent de care semnatarul articolului face atîta caz. Știu, îmi veți spune că dvs. ați scris articolul luni (3.12.), iar imaginile incriminante au fost date pe post în zilele următoare. Nu-i un argument. În numele adevărului ar fi trebuit să rescrieți articolul. Fiindcă, stimat domn, mi se pare că ar fi fost mai cinstit să infierați cu aceeași vehemență și pe unii și pe alții și, mai ales, "atitudinea iresponsabilă" a unui om care avea, în acele momente, misiunea de a reprezenta întregul neam românesc. În ultimă instanță, procedul de care v-ați folosit nu este nou și nu vă aparține: ocultarea ade-

vărului, punerea în umbră a unor părți ale acestuia, exacerbară aspectelor folositoare "cauzei" sînt tehnici cu care ideologia comunistă și purtătorii ei de cuvînt ne-au obișnuit. Și tocmai perpetuarea acestora este una din cauzele divizării națiunii noastre și ale instabilității vremurilor pe care le trăim. Vreau să cred că, în fond, sînteți un om de bună credință, care dorește, ca și mulți alții, împăcare, toleranță, democrație efectivă, prosperitate. Numai că pentru toate acestea nu poți pleda cu mentalitățile și procedeele de sorginte comunistă și cărora le sînteți încă tribut. Ar fi fost mai bine să tăceți o vreme sau, precum din colegii dvs. mai tineri, să încercați să învățați și altceva. Perseverența dvs. aduce prejudicii ideii înseși pe care susțineți că o serviți. Căci ce credit poți acorda unui ziarist care se hazardază în polemici publice cu "Mînești" (oricum, lînd de bune cele afirmate în articol, nici metoda acestuia nu mi se pare o soluție) și, scăpînd de sub control cuvîntele, apelează la formulări de-a dreptul supărătoare, de genul: "această logoree verbală", "monologul purtat cu noi", "păreri de ură", "torționari și violatori de conștiințe"...

Și acum, concluziile. Nu ale mele, ci ale vanitosului gazetar. Tăria cu care domnia sa își proclamă independența de gîndire într-o frază cam dezlînată sună fals tocmai datorită conotațiilor de care emițătorul pare să nu țină seama. A spune că "nu pot accepta nici un fel de presiuni, indicații sau alte «orientări» (sic!) pentru că și ziaristilor le-au fost impuse ani de zile și nu mai sînt dispuși să cedeze" nu poate fi credibil în gura unuia care are ani de zile (poate cea mai mare parte a vieții) a făcut tocmai ceea ce azi contestă. Și apoi, domnule dragă, "sîntem și ne considerăm independenți" nu se poate, căci ori sîntem și atunci nu ne mai considerăm, ori "ne considerăm", și atunci, de fapt, nu sîntem. Aceasta este dilema din care nimeni în afară de dvs. nu vă poate ajuta să ieșiți.

În fine, n-am înțeles chestiunea cu "teroriștii". Dacă miniosul Mînescu a concluzionat, după cum susțineți, că "acum știu de ce ați ascuns cine au fost teroriștii în Arad", asta nu înseamnă că dvs. ați fi fost unul dintre ei, dar nici că el ar fi fost un terorist, cum lăsați să se înțeleagă din titlul pe care i-ați dorit incitant. În fond, un adevărat ziarist n-ar trebui să fie, în vremurile de azi, gocat de atitudinea oamenilor în mijlocul cărora trăiește și pentru care scrie. De ce nu admiteti că dvs. aveți posibilitatea de a vă exprima în scris ori de cîte ori considerați necesar, iar alții, care nu vă împărtășesc ideile, nu?

Poate că și Mînescu era unul din cei mulți care așteptase de luni de zile să ne arătați că ceva s-a schimbat și-n conștiința fostului secretar cu propagandă, aflat acum în slujba unui ziar independent. Și cred că cel mai fierbinte adevăr pe care ni l-ați putea oferi acum, în decembrie, este reconstituirea, cu obiectivitate și distanțarea pe care timpul scurs le permite, a evenimentelor petrecute în Arad acum un an. Eroii noștri ne cer să aflăm și să spunem cine a tras, de ce și cum au murit.

Altfel...

7.12.1990

FLORIN DIDILESCU

dictionarul ideilor primite de-agatha christie

"am scris lung pentru că n-am avut timp să scriu scurt"

Creangă

preambul

de bună seamă că mult râvnita liniște o vom obține (oficial sau la bursa neagră) și abia atunci vom putea auzi cu urechea liberă MUZICA SFERELOR (chiar dacă știința va dovedi că în urechea noastră interioară se afla montat de către un japonez un aparat din accia pe care îi pui la legătura de chei și, dacă fluierii LA, îți răspunde cu un cîntec.

NOTĂ la preambul

Caragiale-Tatăl, cunoscîndu-și fiii, afirma interesul constant pentru scris al românului alfabetizat. nu știu dacă impresiionantul număr de gazete este rezultatul direct al interesului sus-menționat, dar avem certitudinea că scrisul a devenit datorită POST(ER) VOLUȚIONARA a tîecîruia dintre noi.

prima digresiune, în care se dezvoltă ideea NOTEI la preambul, punîndu-se accent pe SCRISOARE ca forma originară de transmitere a unui mesaj:

SCRISOAREA DESCHISĂ:

cu prețuri cîtorva lei (tot mai mulți pe zi ce trece) oricine o poate citi. y compris andrîșanului. cei care concep aceste scrisori sînt, hotărît lucru, de două feluri: 1. persoane importante (prin persoane importante înțelegem: dizidenții de dinainte, dizidenții de acum și dizidenții din timpul, domni compromiși care de fapt nu sînt compromiși etc.); 2. anonimi (prin anonimi nu trebuie să se înțeleagă cei care scriu anonime, ci tocmai aceia care seamănă, dar numele lor și chiar persoane lor fizica înreptătată legal să răspunda la respectul nime nu spune nimănui mare lucru. exemple: Q. Vetta, Șipot Felicea cu Soțul, nași: fam. Stup, "Neica Nimeni", Calimera Shu-gü-Bätz, subsemnatul etc.) -

de obicei se răspunde la scrisoare în cele mai neașteptate feluri. (atît de neașteptate încît o eventuală clasificare ar putea să diminueze într-un anume fel surpriza și farmecul discret al răspunsului. nu (și) ai burzheziei.) -

o scrisoare -deschisă, of course-, poetului Caius Dobrescu

Caius Betranus,

rămîi pacient și ascultă-mă ce-și povestesc eu aici că mi s-a părut lucru de zădă, din care motiv nă și văd nevoit a-și aduce la cunoștință după cum urmează: și eu, ca tot omul, am o serie de lipsuri (vitamine, încălziminte, figuri) (să știu sănătos și ce treabă ai tu? pîi ai, că n-am terminat), îmi mai lipsește totodată și un spirit organizatoric, din care pricină deseori găsesc cu totul și cu totul altceva decît ceea ce făcea la un moment dat obiectul interesului meu; așa am găsit (nu-ți mai explic ce căutam) scrisoarea ta din 31.08.1981 și cum tu în respectiva scrisoare ai anumite griji vis-à-vis de felul în care îmi duc existența și alte asemenea, avînd (eu, de asta dată) nustrări de conștiință, mă grăbesc să-ți răspund pe această cale, asigurîndu-te de sinceritatea care mă stăpînește în aceste clipe ce-ți doresc și fie.

I urmează cuprinsul scrisorii peste care trecem, așa cum trecem peste orice, făcîndu-ne trate cu dracul ca să ajungem unde ne-am propus. în cazul de față, la încheiere.)

cu certitudinea că nu am înoportunități și că am reușit să mă fac înțeles și dintr-un sentiment de pudoare provocat de teamă că nu-ești tu acela, renunț la a noi da și alte date biografice care, în genere, îmbogățesc în mesaj orice scrisoare, îți doresc (cum de astfel e și normal) cele-bune-încheind-ăci-mica-mea-scrisoare-nu-înainte-de-a-ți-mai-spune-că:

1. prietenul nostru comun e Ady Popa Leonard
2. nu vreau să însinerez absolut nimic citîndu-l pe dăteptul de Heraclit: "cea mai frumoasă lume e o grămadă aruncată la întîmplare", decît poate că nu am încelat să-ți stîmez pe vechii greci.

Călin sau Sergiul, deci.

a doua digresiune, din care putem deduce că limba română nu e UNA, ci mai multe și că adunate dau LIMBA ROMÂNĂ 9

la 1789 francezii iau bastilia și după numai două sute de ani românii au luat televiziunea. dacă francezii au avut ce să distrugă, românii, aplicînd principiul ce-am avut și ce-am pierdut, n-au distrus nimic. și bine au făcut. "astfel atenți la tot și la toate am învățat să fim veșnici", cum zi-ce poetul. dar TV, cu toată unitatea monocitică-mioritică de care dă dovadă (așa cum altcineva ar da seama) își dă seama că influența sa la mesele-care-o-dorește este uneori zdărnică de un grup obscur numit Divertis-(divertis înseamnă divertisment sau diversune ? aceasta e trădarea !)

dar cum însuși faptul că TV dă pe post critici la adresa instituției e un semn că, nu-i așa (?), este liberă. liberă să renunțe la apelativul liberă din generic, poate discută cu liberalii despre liberalizarea prețurilor, reporterii sînt liberi să spună ce vor (ce le vine, cum ar veni). dar purtătorul de cuvînt pare a fi un personaj de film (l'art oblige, quand même), Rancho Notorius: "Te voi omorî! Dar nu te voi ucide!"

pentru că digresiunea a doua nu-și atinge scopul, transmitem un BULETIN METEO cu explicații

(digresiunea a doua bis sau digresiunea digresiunii sau mai bine digresiunea a treia, ca să fie mai multe)

BULETIN METEO: vreme trece, vreme bine (sau mai bine - bine de mine) vreme de bine. treizeci CI cinci de nori de lapte s-au adunat pe cerul patriei se anunță ploai furtive. sponsor: B I S. beneficiar unic: snobilitea telespectatorii de bine -indignați. 4 LARĂ asteaptă / hirtia igienică care un sufertaș declară: "această situație de excepție se întîmplă de obicei luna".

EXPLICAȚIILE:

1. sau cincizeci CI cinci. sau cum pronunțăm corect numerele; lecții voluntare date de harnicele crainice TV;
2. firmă autohtonă cu sediul în strandul municipal; citiți numele firmei doar în engleză. nu traduceți.
3. mulțumim și noi alături de dl. Ionel Stoica telespectatorului de bine care ne-a ajutat să aflăm numele jucătorilor PORTORICANI;
4. LAR vă asteaptă: reclamă aeriană. adică nu tot (ce) zboară ...
5. hirtia igienică care. sau cum abolim cenzura dînd explicații cînd se întreprinde producția unei fabrici de celuloză;
6. sufertaș = persoană neînsemnată părăgă la suferință
6. chestie auzită la radio

ultima digresiune sau despre ECONOMIA DE VIAȚĂ

se dă o masă de oameni care în mod firesc trebuie să fie beneficiarii unor drepturi a căror condiție sinequa nu (sic!) este uneori ignorată. În acest caz cei îndreptățiți, la început prin luări de cuvânt și de poziție, încearcă să aducă lucrurile pe un făgaș normal. Dacă doleanțele, din motive obscure sau precise, sînt ignorate se recurge atunci la o formă de protest care prin intoleranța sa poate periclitiza buna (dis)poziție a celor în a căror mîna se află puterea de a decide în ce măsură ceilalți au dreptul să-și vadă îndeplinite revendicările: greva.

(bunăoară, putem aminti greva celor aflați la cîrma mijloacelor de transport în comun sau greva pietonilor).

cauza unor atări situațiuni sînt, hotărît lucru, banii. c simplă tranzacție a banilor lichizi în congelator ne poate face beneficiarii rîvnitelor bani gheață. și să nu mire pe nimeni dacă nu se va mai face auzit sloganul: "fă-nă, Doamne, milionar / să am bani de buzunar".

dacă implementarea antamării, establigmentul managerial, marketingul și negocierea sînt greu de tradus (în fapt), iar varianta Cojocaru este stalinistă și, cum-necum, se face simțit fenomenul de NEMUNCA (ne muncă lupii!).

propunem

VARIANTA VASILE CARLOVA:

asupra rostului artei înțelepții au meditat ¹ îndelung

(călătorind, călătorind), ajungînd înu chiar toți la Găești) la concluzia fericită pentru noi de finalitatea artei, D.D.D.² este să-l faci pe om mai BUN.

prin urmare, varianta CARLOVA presupune improprietățile cetățeanului cu inefabil și frumos, prin Valori Estetice La Purtător. cu aceste Valori concretizate prin Bonuri se pot iniția mici afaceri care în scurt timp vor deveni Mari Afaceri. omul nu, dotat cu bun simț, va socoti durăstarea ca pe un bun dat, înbunătățind arts de pînă la el și, bun-înțeles, printr-un avînt demn totmai de această cauză mai zună, creînd operele prosperității noastre ca într-o Cîntare A României Pe Dos.

1. "Meditația e drumul spre Găești." - P. Tutea
2. Doamnelor, Domnișoarelor, Domnilor

CĂLIN MĂN

Ceea ce e important e omenirea, omul, sufletul, Dumnezeu."

I. In septembrie am avut plăcerea unei serii de discuții cu ASTA PLAHOVA, profesor de filosofie la Institutul Politehnic din Leningrad: despre societatea civilă, despre studenți, despre spiritalul rus ...

Din partea CDSA au participat Dozina Lungu, Liana Hărdug, Christiana Sălăgeanu, Ligia Holuța, Ioan Gălea.

Vă oferim cîteva fragmente.

I.G. - Perestroika vă oferă condițiile unor "altfel" de seminarii în cadrul Institutului. Ați remarcat o schimbare de atitudine în rîndul studenților care să reflecte confruntările ideologice din furierele conducătoare ale Uniunii Sovietice?

A.P. - Studenții nu discută, nu pun întrebări. Se pare că acest refuz politic, această expectativă nealinată, rezultă din teama de a nu fi, iarăși, direcționat, manevrat. Cei care au opinii, nu sînt siguri pe ele și nu vor să-i influențeze pe alții. Sînt foarte atenți. Altfel, sînt conștienți de pauci în zigzag pe care îi face Gorbaciov.

Liana H. - Ați numi-o pasivitate?

A.P. - Nu, cu siguranță nu. De exemplu, leningradenii au fost foarte activi în timpul campaniei electorale. Rezultatul: noi sovietici, doar alți oameni, de care acum se deride, pentru că i-au dezamăgit ... Este un adevarat haos, din această perspectivă. Oamenii au crescut cu credința că pot să facă totul cu politică, dar nu e așa. Este misiunea intelectualilor de a-i vindeca de această utopie. Activitatea politică nu aduce nimic dacă nu e în legătură cu realitatea socială, cu economia, cultura ...

L.H. - În ultimele luni s-a tradus la noi mult Zinoviev, un scriitor incitant.

Cum e privit în US acest scriitor din exil?

A.P. - Zinoviev vrea să fie cu tot dinadinsul original, dar el nu cunoste bine realitatea despre care scrie. Căpîile lui - stilul, vocabularul - le consider "very bad". De exemplu, în Katastroika, (Katastrofa + Perestroika).

L.H. - Dar Andrei Saharov?

A.P. - A, Saharov e altceva!

L.H. - Da, și eu îl simt ca pe un om de o nață nobilă. Am citit recent un fragment de jurnal: acest om îmi pare o îmbinare de curaj, modestie, înțelegere, amenințare de suferință și sacrificiu.

C.S. - Ce-l va salva, care, pe om? Arta? Cultura în general?

A.P. - Ceea ce e important e omenirea, omul, sufletul, Dumnezeu. Oamenii să înțeleagă lumea prin sufletul lor; dezvoltarea lumii depinde de idei (contrar teoriilor marxiste), de gânduri ...

D.L. - Există o bogată tradiție filosofică rusă. Ea a fost pusă la îndoială multă vreme. Ce se întîmplă acum?

A.P. - Dacă pînă nu de mult ideile unui Nikolai Berdiaev, Simon Frank, Vasile Rozanov sau Vladimir Soloviev au fost interzise, există în ora actuală o redescoperire a acestor gânditori de către generațiile tinere, ideile lor renasc, ne cuceresc.

L.H. - Se pare că în viitor vom asista la o trezire a popoarelor slave, a căror spiritualitate mai generoasă, mi se căldă va aduce o completare benefică la spiritalitatea profund individualistă a occidentalului european, care a ajuns într-o fază critică.

A.P. - Da, cred, se poate să fie așa.

Liana H. - Cum privești separarea republicilor sovietice, crearea unei Confederații?

A.P. - Așa cum omul trebuie să aibă un centru în jurul căruia se structurează viața, și naționalitățile trebuie să evalueze organic, firesc. Prin crearea URSS au fost denaturate relațiile firești, au fost impuse alte relații, prin ideologie dogmatică. Sigur că prin crearea unei Confederații s-ar pune bazele unor legături între naționalități în funcție de afinități și de interese reciproce, în mod nuanțat.

I.G. - Care e cel mai bun (și cel mai popular) ziar citit la Leningrad?

A.P. - Din cele centrale: IZVESTIIA, (Știri), iar din cele leningradene: SUEHA (Schimbarea).

I la despărtire ne-am salutat cu ZDRAVSTVUIE ! - De înțeles, ne-am înțeles în engleză, iar ca amintire i-am dăruit Asiei un mic album brăncuși în limba spaniolă !)

Vă prezentăm două interviuri realizate de revista noastră cu ocazia premierei cu pisa "Pescărușul" de Cehov pe scena teatrului arădean.

Un spectacol mult așteptat ...

LIGIA HOLUȚĂ - Ați visat la Cehov? (Ați mai jucat Cehov?)

MONA ȚÎNĂ - "... în acest frumos orag, așezat pe malul unui râu, m-am născut și am trăit, am iubit riul, orașul, oamenii, teatrul, dar ... a venit un om din depărtări, m-a găsit, mi-a desfacut aripile și mi-a spus să zbor ... spre alte zări ...". Are legătură, stimate doamnă, interviul dvs. cu modificarea stării mele civile începând cu 28 decembrie 1990? Dar din 1982, cînd am absolvit Liceul economic din Arad și Școala de Artă nu am meritat a fi interviuată? De atunci, și chiar dinainte, am fost prezentă pe scena Teatrului de Stat din Arad și, rînd pe rînd, în loc de Diana Monica Țîna, am încercat să dau viață, pe măsura posibilităților mele artistice, unui număr de 23 de personaje. M-am numit, pe rînd: Graziella din "Salonul" de Paul Everac, regia Radu Dinulescu, Fata din "Hotel Zodia Gemenilor" de V. Munteanu, regia Dan Alecsandrescu, Dora din "Judy Jocker" de T. Popescu, regia Iosif Maria Bita, Magna Mincu din "Ultima oră" de M. Sebastian, în regia regretatului V.T. Popa, Zoe din "O scrisoare pierdută" de I.L. Caragiale, și alte multe roluri din care unele mi-au fost foarte oragii, ca: Ioana din "Acolo departe ..." de M. Ștefănescu, Ara din "Arca bunei speranțe" de I.D. Sîrbu, Silvia din "Acești ingeri triști" de D.R. Popescu, Nina din "Pescărușul" de Cehov, rol și autor la care vă referiți.

Nu am visat la Cehov, nu am mai jucat Cehov; am dorit, am visat toată viața să joc roluri cît mai bune, să placă publicului și, în primul rînd, să intru la Institutul de teatru, dorința, vis, care s-a repetat de opt ori, pînă ce am obosit... Spunea doamna Emilia Dima Jurcă: "Încearcă Mona, steaua ta nu a apus încă, trebuie să intri în teatru prin ușa din față"; nu știu cum am intrat, nu știu cum voi ieși, supremul meu judecător este publicul, care de fiecare dată m-a făcut să uit de neîmplinirile mele.

Iertați-mă "lungimea", dar pentru mine, pentru pregătirea mea artistică, mi-am fost un real sprijin toți colegii din teatru, dintre care doresc să amintesc acum doar morții: Liviu Mîrțineș, Alexandru Fierăscu, Elena Drăgoi, Victoria Ōancea.

"Acolo departe..." la Verona, dacă nu voi reuși altceva, dar o seară de poezie românească tot voi pregăti pe scena Teatrului pentru publicul de acolo, dar cu gîndul acesta.

L.H. - Deci, prin Nina, spuneți "adec" teatrului? Un frumos "adec" ... Poate, totuși, nu pentru todeauna.

M-ar interesa cu ce sentiment vă-ați apropiat de Nina. V-ați schimbat viziunea despre personaje pe parcursul repetițiilor?

M.T. - În spectacol, în rol am fost distribuită: nu am avut de ales. Lipsa de pregătire superioară m-a complexat întotdeauna, existența și satisfacțiile au fost obținute numai prin multă muncă și dragostea de teatru. Ce am reușit, pot să spună numai spectatorii.

Am lecturat piesa lui Cehov, mi-am format viziunea asupra personajului, n-am făcut schimbări decît în acord regizoral, al colegilor și, în primul rînd, contoriz crezului meu.

L.H. - Aurelia Manca (în "Spectacole imaginare", Dacia 1986, p. 127), afirmă, referindu-se la cei patru creatori din piesă: "Creația lor este lipsită de bucurie. [...] Montificată, arta lor ne împănăie prin frigul pe care-l emana" și, puțin mai jos: "Pescărușul poate fi citit în paralel cu *Teatru lui Sisif* al neliniștitului Camus. Dumeavoastră simțiți la fel? Dacă da, atunci unde sînt cele "nu știu cîte puturi de iubire" din *Pescărușul*, după afirmația lui Cehov însuși?

M.T. - Aveți dreptate. Abordarea punerii în scena a piesei lui Cehov a fost un act de curaj din partea Consiliului de administrație al Teatrului de Stat și a regizorului Ion Mînzatu, în condițiile în care personajele lui Cehov, redarea genezei rușești solicita actorii, regizorul și scenograful la un efort artistic deosebit. Puținle și "siberienle" "puturi de iubire" din piesa au fost recepționate de spectatori, dar prea puțin, cînd în viață avem nevoie de atîta iubire.

L.H. - Cum ați colaborat cu Ovidiu Ghinșă, actor nou în teatru (la Arad)?

M.T. - Colaborarea a fost foarte bună, comparativ cu repetițiile pe care le-am avut cu Florin Buiușoc (inițial distribuit). Consider că Ovidiu este mai apropiat de personajul lui Cehov. Ne-am complătat reciproc și unele reușite împreună le-am supus atenției regizorului. Regret că nu mai putem colabora la o nouă premieră.

L.H. - Nu se știe nicicîndă...

Dar vreau să vă întreb despre regie, cum v-ați integrat viziunii regizorale a lui Ion Mînzatu?

M.T. - Sînt, în general, o disciplinată și o ascultătoare, în ceea ce se refera la viziunea regizorului asupra personajului, epocii și nuanțelor interpretării, dar fac precizarea: "scuterea pe piață a produsului finit" este rezultatul efortului comun al întregului colectiv al Teatrului reușite și nereușite se împart.

L.H. - Care a fost momentul cel mai "genial" din spectacol?

M.T. - În teatru, mai puțin decît în sport, actorii nu pot fi înlocuiți pe parcursul spectacolului, ei încearcă să treacă peste eforturile repetițiilor, emoțiile premiei, pentru a putea crea veridic personajul și pentru a beneficia de aplauzele spectatorilor, pe care le consideră momentul cel mai fericit, răsplată efortului. În "Pescărușul" a fost un moment fericit pentru mine scena finală - în care Nina înțelege, vine și îi spune lui Treplev: "Acum înțeleg, nu-i importantă gloria, strălucirea, nu e ceea ce visam eu, ci puterea de a îndura"; de fapt acesta este mesajul piesei - și aplauzele au confirmat reușita mea.

D-na Ligia Holuță, transmiteți redacției revistei Dvs. mulțumirile mele pentru interesul pe care l-a manifestat pentru interpretarea mea din "Pescărușul" de Cehov.

Doresc mult de tot, întrucît a fost ultima premieră la Teatru de Stat din Arad, să-i asigur pe toți acela care m-au îndrăgit, că voi face tot ce-mi stă în putință prin modestele mele posibilități să fiu o mesageră domnă a locuitorilor orașului Arad, a țării mele, în Italia, la Verona.

mona țî n ă

Spectatorii nu au voie să lase Teatru de Stat "să moară". Este unul din mijloacele de menținere a spiritului unui popor, în condițiile actuale destul de frînate ale țării noastre. Dumezeu să ne ajute să fie bine!

L.H. - Vă mulțumesc în numele publicului arădean, în numele revistei. Nu vom uita mesajul, un mesaj delicat și puternic totodată pe care, de fapt, l-ați transmis, prin prezența dumeavoastră scenică, timp de aproape un deceniu. Și vă dorim, oriunde veți fi, în primul rînd: *iubire*.

PESCĂRUȘUL

LIGIA HOLUȚĂ

- Domnule Ovidiu Ghiniță, l-ati putea defini pe inegalabilul, misteriosul și inegalabilul (pentru mine) Cehov?

OVIDIU GHINIȚĂ

- Nu cred că Cehov ar putea fi definit ... să definim ce? ... protunul umanului? ...

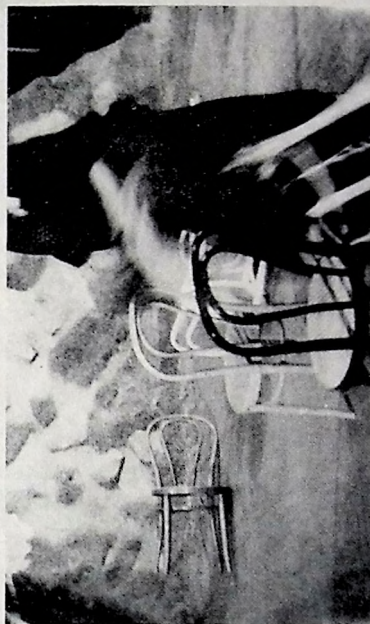
L.H. - Vă spune ceva "formula":

Treplev = un Hamlet de provincie?

O.G. - "formula" nu-mi spune nimic ... egalul acesta nu-mi revelează nimic ... doar dacă Pamintul e o "provincie a centrului" - Ființa Universului", atunci NIMICUL este ... Treplev, Hamlet, ...

L.H. - Cum interpretați următoarea -crudă- afirmație a lui Aureliu Manea despre Treplev: "Prin sinuciderea ei încheie, de fapt, un pact cu diavolul."? În ce măsură vă satisface finalul spectacolului conceput de regizorul Ion Minzatu? În vizionarea lui Lucian Pintilie se împlinește "voința secretă a lui Cehov": "Spectacolul trebuie să înceapă puternic, violent, și să se sfârșească pianissimo." Dumneavoastră cum vedeți lucrurile?

O.G. - Aceste vorbe cam sărace (Aureliu Manea) sînt nevoia să le spun un strigăt: "Sînt că mor de singurătate, de iubire, de disperare, de ură și de tot ce lumea asta îmi poate oferi ...". În cea mai groaznică intensificare se realizează o conversatie înspre nimic. Te dilai interior, crești pînă la nebunie, pînă unde nu mai există nici o graniță, la margine de lumină, unde aceasta este furată de noaptea și din acei preaplin ca într-un vîrtej bestial ești aruncat de-a dreptul în nimic. Viața dezvoită plenitudinea și vidul, exuberanța și depresunea; ce sîntem noi în fața vîrtejului interior care ne consumă pînă la absurd?... La marginea vieții, ce nu este prilej de moarte? Mor din cauza a tot ce există și a tot ce nu există.

Pintilie sau Manea, Treplevul pe care aș fi vrut să-l fac. Un Treplev în care "Lirismul suferinței este un cîntec al singelui, al cărnii și al nervilor" (Emil Cioran, "Pe culmile ..."). Finalul nu este un "pianissimo". Este tăcut și sacru ca moartea ... Așa cred ... Tăcere peste tot ... Peste actori, public, teatru, oraș, lume ... Așa cred ... O molimă de sacru ...

L.H. - ...

Sînt, la ora actuală, un amfibiu spre teatru, mult mai accentuat decît înainte, ca spre ceva viu, adevărat. M-am surprins la poartă, refuzul de a mă merge la cinema, ca să nu mai vorbesc de TV sau video. Mi se pare că spectacolul de teatru are azi o șansă pe care ar fi pierdut s-o ratase. Sîntegi și dumneavoastră ad există această șansă, ori e o iluzie a?

O.G. - Iluzia este o șansă... să vezi nevăzutul și să-l faci și pe celălalt să-l vadă ... și untr-o dată insolitul ... iluzia este o șansă, dincolo de vorbe ...

L.H. - Vă mulțumesc pentru șansă, pentru iluzie, pentru ladina, pentru Treplev, pentru ...

... la mitingul organizat de Societatea "Timișoara", în Piața Unirii din metropola de pe Bega, mi s-a revelat sensul profund al cuvîntului "solidaritate". Pierdut, numericeste, printre mii, poate zecile de mii de oameni jurnici, ca și mine, să cunoască adevărul, m-am regăsit, totuși, ca entitate spirituală, ca parte. Ne reunea aspirația spre un mîine purificat de minciună, de rozele comuniste, eliberat de sechelele structurilor totalitare. Expresia acestei dorințe au fost întreprinderile oratorilor: percutante, teribile, adevărat rechizitoriu vizind pe actualii conducători. Ce a fost, de fapt, în Decembrie? După 22, cine a (mai) tras în noi? Unde sînt vinovații? De ce a fost reabilitată securitatea? S.R.I.-ul, de care se face atîta caz, agîtîndu-se sloganul competenței, va sfîrși care prin a se ocupa de liniștirile noastre? De ce se pichează calea reformelor, singura în măsură să ne salveze de la dezastru? De ce se încearcă intimidarea opoziției? Cui folosește diminuarea creditului moral și politic al României în străinătate? Cine se face vinovat de compromiterea gravă a prestigiului cîștigat în Decembrie? De ce există din nou deținuți politici? -De pe modesta tribună improvizată se adresează, pe rînd, mulțimii, Iosif Costinaș, Daniel Vighi, Vasile Popovici, Cornel Nistorescu, "timişoreanul Marian Munteanu". "Grupul de destabilizatori" dă tonul numeroaselor lozinci acuzatoare (comunistii, sicofanții ar fi zis "instigațoare"), reulate de participanți cu o forță înmîiată, cu un soi de urie benedică. A vorbit și Cezar Boșoancă, liderul din Reșița al Asociației Naționale a cînelor care n-au fost membri de partid (comunist, se-ntelege), sosit la miting în fruntea unui grup de 100 de cărăgeni. ("Unde sînt arădenii mei?", m-am întrebat atunci.) Se relau cu și mai multă forță lozincile de dinaintea. Aceleași cu care ne-am obișnuit din Decembrie încoace. După masacrul ceaștiș din Decembrie, Timișoara

nu se mai teme. Aflată în continuă perburicade, ea poartă stăfeta luptei pentru transformarea din temelii a societății românești, împotriva paleativelor, a jumătăților de măsură, pentru triumful definitiv al Revoluției. Atitudinea ei de suporă nemulțumire, de sacra iritare e vizibil stînjinitoare pentru Putere, care încearcă s-o izoleze. Barometru sensibil al stării noastre revoluționare, azi, ca și în urmă cu aproape un an, cel mai european oraș al României prelungește, în noul context socio-politic, eroismul justițiarilor din Decembrie pe care ipochimene prea interesate caută să-l bagatelizeze spre a-l putea anula. Aș vrea să cred că orașul martir Timișoara nu va rămîne singularizat în lupta cu acești profanatori, singur în ofensiva pentru abolirea irevocabilă a comunismului.

PETRU M. ARDELEAN

ovidiu ghiniță

Fiecare trăire este, în acest caz, un salt în neant. (Emil Cioran, "Pe culmile disperării").

Despre ce fel de sinucidere o fi vorba?

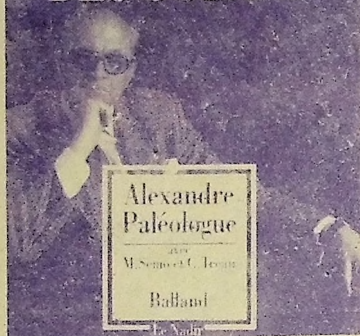
Despre ce fel de pact cu diavolul?... "O existență care nu ascunde o mare nebunie n-are nici o valoare. Cu ce se deosebește de existența unui pietre, unui lemn sau a unui putregai? Dar vă spun: trebuie să ascunzi o mare nebunie ca să vezi să devii piatră, lemn sau putregai." (Emil Cioran, "Pe culmile disperării"). Acesta este, dincolo de vorbele lui

UN MENSONGE GROS COMME LE SIÈCLE

Michel Castex

Roumanie,
histoire
d'une
manipulation

SOUVENIRS MERVEILLEUX D'UN AMBASSADEUR DES GOLANS

MADE IN PORTUGAL AUTOPSIE DU COUP D'ÉTAT ROUMAIN

Un pays du
mensonge transfiguré

INSTITUTII

I. In viitor, care din institutiile urmatoare doriti să joace un rol mai important, sau mai puțin important decât la ora actuală ?

1. Parlamentul european
2. Parlamentul
3. Senatul
4. Guvernul
5. Partidele politice
6. Președintele Republicii
7. Primul ministru
8. Prefectura
9. Primăria

II. Dintre organizațiile următoare, care este aceea în care aveți cea mai mare încredere ? Care este cea mai generoasă ? Care este cea mai utilă ? Care este cea mai apropiată de preocupările dumneavoastră ?

I. G. U. P.A.

1. Bisericele
2. Organizațiile umanitare
3. Partidele politice
4. Sindicatele
5. Organizațiile societății civile

Vă rugăm să participați, prin intermediul revistei noastre, la acest sondaj de opinie, inspirat (și adaptat) după L'Express din 10.11.1989. Așteptăm scrisorile dumneavoastră pe adresa redacției.

R.

TIPOGRAFII SI PERIODICE ARADENE

După "Călăuza călătorilor și escurșioniștilor în România" de D.N. Drăncănu și N.G. Rianu, București, 1924-1925, pe teritoriul de azi al țării funcționau 263 tipografii și institute de arte grafice, pe primele locuri aflându-se: Oradea cu 18, Cluj - 15, Iași și Galați - câte 12, Tîrgu-Mureș și Timișoara - câte 10, Brașov cu 7 - plus o litografie - București, Craiova, Ploiești, Satu-Mare și Sibiu câte 6, Arad, Bacău, Brăila, Constanța, Dorohoi, Fetești, Pitești - câte 5 tipografii. Subliniem că este vorba de număr și nu de mărime.

În 1936, deci 11 ani mai târziu, conform "Almanahului cu adrese din orașul și județul Arad", "Concordia", Institut de arte grafice și Editură S.A. (Societate anonimă), numărul tipografiilor din localitate se ridică la 17. Existau atunci 20 de librării, 4 birouri de ziare și reclame, 18 expeditori.

Dăm mai jos titlurile periodicelor care apăreau în acel an la Arad.

Cotidiene: ȘTIREA, ECOUL, ARADI KOZLONY, ERDELYI HIRLAP, ARADI FRISS UJSÁG, cu aceeași redacție, REGGEL.

Săptămânale: ARDEALUL, BRAVO, (revistă satirică și umoristică), CURIERUL, DRAPELUL, FRONTUL ROMÂNESC, ROMANUL, KIS UJSÁG, FÜLES BAGOLY și o publicație lunară: PIATRA DE HOTAR.

Alte ziare: MUNCA, FARUL CRISTIN (baptist), RENDEKIVÜL UJSÁG, MERCUR, KAKAS (umoristică), KIMONDOM.

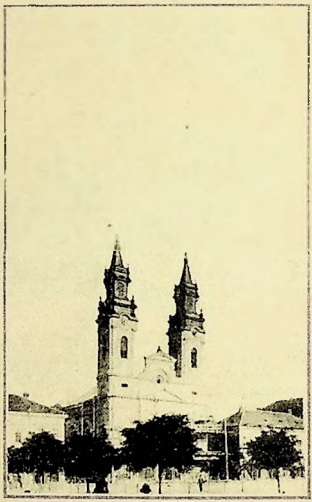
Reviste specializate: CURIERUL (pentru creșterea animalelor și pasarilor domestice), REVISTA AVICOLĂ, AZ IPAROS, SPORT UJSÁG, HOLZINDUSTRIE - FAIPAIR (Industria lemnului).

Reviste bisericesti: BISERICA ȘI ȘCOALA, VASÁRNAP (catolic), GLASUL DOMNULUI (broșură ortodoxă).

Gazete oficiale: MONITORUL JUDEȚULUI ARAD, MONITORUL MUNICIPIULUI ARAD.

Total: 32 publicații periodice.

Hugo Hauptmann

conversația

COLEGIUL DE REDACȚIE

Florin Didilescu Calin Man
Ioan Galea Ovidiu Pecican
Ligia Holuța Gheorghe Săbău
Florin Hornoiu Iosif Stroia
Liliana Trandabur

Machetă și prezentare artistică
Viorel Simulov

REDACȚIA: Bd. Revoluției 85, ARAD

Tiraj: 1000 exemplare

Tipografia: CDSA & "Precizia" ARAD

TIMISOARA!
veniți cu noi!

LIBERTATE!
noi sîntem
poporul!

vom muri și vom fi
liberi!

jos cu
realesu'!
jos securitatea!

Acum ori
niciodată!
libertate te iubim, ori
învingem, ori murim!

J O S
COMUNISMUL!

Bute Ioan	23	Lukacs Z. Stefan	31	Clepe Ghe.	29	Almen Werner	20
Duma Pavel	32	Cojocaru Ladislau	25	Crișan Vasile	42	Dumitrașcu Costel	20
Crișan Aurel	38	Cosma Marius	19	Mada Mihai	18	Nicolciciu S. Victor	19
Harman Marin	18	Pușcău A. Victor	20	Toth Sandor	44	Safaleriu Andrei	19
Gruber Geza	26	Bugyi R. Paul	18	Lucaciu O. Valer	37	Don R. Adrian	28
		Lile Cristian	19	Banoiu I. Gelu	24		

